

Innspill til statlig strategi for folkemusikk og folkedans fra Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag

Folkemusikkens egenart i tradering og utvikling har utgangspunkt i en deltakerkultur hvor det blir samhandlet på tvers av nivå og generasjoner, og amatør og profesjonell. For å bevare kvaliteter i folkemusikkens og folkedansens uttrykksmangfold og kulturen som forvalter den, er det viktig at apparatet som skal arbeide for at den videreføres og videreutvikles har en forståelse for dette.

De regionale folkemusikk- og folkedansarkivene

Både de nasjonale og regionale arkivene er sentrale i arbeidet med å videreføre mangfoldet i norske tradisjoner ved å bevare, dokumentere, tilgjengeliggjøre og formidle arkivmateriale med tradisjonell musikk, sang og dans. I dag står mye av arkivmateriale i fare for å forvitne på grunn av mangel på ressurser for å få samla inn og digitalisert private samlinger, og dokumentert tradisjonsbærere. Samtidig mangler arkivene også ressurser for å få digitalisert allerede innsamla eller innkommet materiale. Mye av materialet som ligger i arkivene er dessuten ikke tilgjengelig på grunn av mangel på registrering, og behovet for et fagsystem for registrering av folkemusikk og folkedans er i dag prekært. I tillegg til Nasjonalbibliotekets satsning på digitalisering av audiovisuelt kulturhistorisk materiale innen ABM-sektoren, *bør støtteordninger som kan hjelpe arkivene og sjøl sette fart i dokumentasjon, innsamling, digitalisering og registrering styrkes.*

Det er også viktig at alle fylker/regioner har en egen arkivformidler-stilling tilknyttet regionalt arkivmateriale. I dag mangler blant annet Trøndelag, Nordland, og Troms og Finnmark slike stillinger. Dette er områder som tidligere har vært rik på folkemusikk- og folkedanstradisjoner, og *mangelen på arkivstillinger gjør disse områdene i dag spesielt sårbare med tanke på å bevare mangfoldet av tradisjoner. Det bør derfor snarest opprettes regionale arkivformidlings-stillinger i disse områdene.*

Regional ressurs - frivillighet og tradisjonsmiljø

Folkemusikken og folkedansen lever og utøves lokalt. Sjøl om inspirasjon og opplæring innen tradisjonsmusikk og -dans i dag i større grad enn tidligere foregår etter andre strukturer enn geografisk begrenset tilknytning, skjer fremdeles mange av de viktige forhandlingene lokalt.

Mye av arbeidet med å videreføre og utvikle lokale folkemusikk- og folkedanstradisjonene, er i dag avhengig av frivillige og private ildsjeler. Dette gjør at videreføringen av mangfoldet i norske musikk- og dansetradisjoner er skjørt og tilfeldig. *Her trengs det fast statlig støtte for at ikke mangfoldet i folkemusikk- og folkedanstradisjonene skal utarmes, og vi foreslår at det også opprettes regionale stillinger med ansvar for å støtte opp om de frivillige- og lokale tradisjonsmiljøene.* De regionale folkemusikk- og folkedansarkivene sitter gjerne med oversikt over alle lokale tradisjoner samt tradisjonsbærere og tradisjonsmiljø i sitt distrikt, også de som ikke er organisert i de nasjonale organisasjonene som FolkOrg, Noregs Ungdomslag eller Norske Trekkspilleres Landsforbund. *Vi mener derfor at de regionale folkemusikk- og folkedansarkivene er sentrale i arbeidet med å styrke mangfoldet i de lokale tradisjonene, og at stillingsressurser som støtter de frivillige- og lokale tradisjonsmiljøene bør knyttes til de regionale arkivene.*

En regional stillingsressurs bør samarbeide tett med andre instanser og være sentral i koordineringen mellom disse og de frivillige- og lokale tradisjonsmiljøene, gjerne i samarbeid med en regional arkivformidler. Ulike instanser kan her være profesjonelle folkemusikk- og folkedansutøvere og pedagoger, arrangører og festivaler, musikk- og danselinjer ved videregående skoler, kulturskoler, grunnskoler samt høyere utdanning. En slik regional organisering kan også være med på å gjøre dagens strukturer mer ryddig slik at det er lettere å orientere seg både for oss som jobber innenfor feltet, de som vil lære mer og det kulturelle støtte-apparatet rundt.

Utdanning og forskning

Folkemusikken og folkedansen må være en naturlig del i alle ledd av grunnutdanning innen musikk og dans. Det vil si barnehagen, grunnskolen, kulturskolen og musikk, dans og dramalinjene ved videregående skole. *Her bør regionale folkemusikk- og folkedansarkiv være sentrale samarbeidsparter hvor det også legges vekt på lokale tradisjoner.*

Høyere utdanning og forskning er spesielt viktig for en folkelig sjanger som er fersk i utdanningssystemet. Å kunne teoretisere omkring og beskrive folkemusikk- og folkedanssjangeren og dens kultur, er avgjørende for å kunne tilpasse seg dagens samfunnsstrukturer og å samtidig bevare sin egenart. God faglig kvalitet innen opplæring og utdanning av folkemusikk og folkedans i alle ledd, avhenger derfor av at *folkemusikk- og folkedansutdanningen innen universitet- og høyskole-sektoren styrkes ved å øremerke*

*stillingsressurser og studieplasser, både innen utøvende, pedagogiske og teoretiske utdanninger. Samtidig må det satses på forskningsutdanninger innen folkelige tradisjoner, inkludert folkemusikk- og folkedanstradisjonene i Norge. Nasjonale og regionale folkemusikk- og dansearkiv må også her være sentrale samarbeidsparter med sitt unike materiale som ved forskning er kilde til ny kunnskap samt produksjon av læremidler både med lokal, regional, nasjonal vinkling. Vi vil også nevne viktigheten av å styrke og opprettholde tidsskriftet *Musikk og tradisjon* som i dag er den eneste publiseringskanal for både nye og erfarne forskere innenfor tradisjonsmusikk og -dans i Norge.*

Med vennlig hilsen

Styret for Folkemusikksamlinga i Nord-Trøndelag

ved Marit Vestrum, Trygve Skavhaug og Line Thorsen Bratli